

СЦЕНІЧНЕ МИСТЕЦТВО

УДК 792.09

Цитування:

Абрамович О. О., Делін Х. А. Майстерність актора як засіб розвитку особистості дитини: теоретико-практичні аспекти викладання. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2023. № 2. С. 231–236.

Abramovich O., Delin Kh. (2023). Actor's Skill as Means of Developing Child's Personality: Theoretical and Practical Aspects of Teaching. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald: Science journal*, 2, 231–236 [in Ukrainian].

Абрамович Олена Олександрівна,
кандидат педагогічних наук, доцент, доцент
кафедри режисури та майстерності актора
Київського національного університету
культури і мистецтв
<https://orcid.org/0000-0002-4814-6709>
elenaabramovic20@gmail.com

Делін Христина Анатоліївна,
магістрантка ПВНЗ
«Київський університет культури»
<https://orcid.org/0000-0002-1124-4882>
delindelintina98@gmail.com

МАЙСТЕРНІСТЬ АКТОРА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ: ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ

Мета роботи. Виявити особливості викладання акторської майстерності в дитячих театральних гуртках та визначити перспективні напрями удосконалення методології на сучасному етапі, розглянути специфіку системи художньо-естетичного виховання та мистецько-творчої діяльності театральних гуртків для дітей. **Методологія дослідження** полягає у застосуванні типологічного методу спрямованого на виявлення та визначення особливостей акторської майстерності в контексті викладання в аматорських театральних гуртках для дітей; компаративного методу для проведення порівняльного аналізу підходів до викладання акторської майстерності в театральних гуртках; еволюційного методу для розгляду динаміки розвитку методики викладання акторської майстерності в театральних гуртках для дітей в контексті особливостей соціокультурного простору другої половини ХХ – початку ХХІ ст.; методу системного аналізу та синтезу, завдяки якому викладання акторської майстерності в дитячих театральних гуртках було розглянуто як частину сучасної театральної педагогіки. **Новизна дослідження** полягає в проведенню комплексному дослідженні особливостей викладання акторської майстерності в дитячих театральних гуртках на сучасному етапі. **Висновки.** Театральне мистецтво, як і інші види мистецтва, є формою суспільної свідомості. Історично його розвиток невіддільний від розвитку суспільства, від культури загалом. В даний час в Україні діє велика кількість театральних спільнот. Дані колективи займаються художньо-естетичним вихованням підростаючого покоління поза загальноосвітньої школи, такі театральні гуртки організовані у Будинках дитячої та юнацької творчості, молодіжних театрах, Будинках культури, театральньо-фольклорних колективах та ін. В Україні сучасна театральна педагогіка і творча практика спираються на сценічну теорію, методи, артистичну техніку, розроблену провідними зарубіжними та вітчизняними театральними діячами ХХ століття.

Ключові слова: акторська майстерність, театральні дитячі гуртки, творчі здібності дитини, методика викладання, актор.

Abramovich Olena, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Department of Directing and Actor's Skills, Kyiv National University of Culture and Arts; Delin Khrystyna, Master's Student, Kyiv University of Culture

Actor's Skill as Means of Developing Child's Personality: Theoretical and Practical Aspects of Teaching

The purpose of the article is to reveal the peculiarities of teaching acting skills in children's theatre groups and to determine promising directions for improving the methodology at the current stage, to consider the specifics of the system of artistic and aesthetic education and artistic and creative activities of theatre groups for children. **The research methodology** consists in the application of a typological method aimed to identify and define the features of acting skills in the context of teaching in amateur theatre groups for children; a comparative method to conduct a comparative analysis of approaches to teaching acting skills in theatre groups; evolutionary method for considering the dynamics of the development of the methodology of teaching acting skills in theatre groups for children in the context of the peculiarities of socio-cultural space of the second half of the 20th - the beginning of the 21st century; method of systematic analysis and synthesis, due to which the teaching of acting skills in children's theatre groups was considered as part of modern theatre pedagogy. **The novelty of the research** is in the conducted comprehensive study of the peculiarities of teaching

acting skills in children's theatre groups at the current stage. **Conclusions.** Theatre art, like other forms of art, is a form of social consciousness. Historically, its development is inseparable from the development of society, from culture in general. Currently, there are a large number of theatre communities in Ukraine. These groups are engaged in the artistic and aesthetic education of the younger generation outside the secondary school, such theatre groups are organised in the Houses of children's and youth creativity, youth theatres, Houses of culture, theatre and folklore groups. In Ukraine, modern theatre pedagogy and creative practice are based on stage theory, methods, and artistic techniques developed by leading foreign and domestic theatre actors of the 20th century.

Key words: acting skills, children's theatre groups, child's creative abilities, teaching methods, actor.

Актуальність теми дослідження. Мистецтво актора наділене значними педагогічними ресурсами розвитку творчого потенціалу дитини, має пізнавальне значення, оскільки дозволяє значно розширити власний життєвий досвід, задовольнити зростаючий інтерес до навколишнього світу та суспільства в усіх його проявах, формує її духовний світ.

Розвиток творчого потенціалу дитини засобами акторського мистецтва дозволяє активізувати такі особистісні якості, як комунікативність, активність, емоційність, креативність, впевненість у собі, самоактуалізація, емпатія, здатність до саморозкриття, прагнення до гармонійного спілкування в соціумі. Проте традиційні форми театральної роботи з дітьми стають наразі все менш затребуваними, перетворюючись на архаїчні форми позаурочної виховної роботи (у випадку зі шкільними театрами або драматичними гуртками) або дозвіллієвої культури (у випадку з муніципальними театральними студіями), що пояснюється тенденціями розвитку візуальної культури, віртуалізацією суспільства, посиленням впливу нових медіа та ін. Однією з причин зниження освітнього та виховного впливу театру є небажання та невміння змінювати підходи до роботи дитячих театральних гуртків у нових соціокультурних умовах, коли інтерес до традиційних мистецьких форм значно послаблений. На жаль здебільшого в українських дитячих театральних гуртках вона ґрунтується на розробках минулого століття. У цьому контексті важливим є аспект відповідності методики викладання майстерності актора запитам і потребам дитини в сучасному соціокультурному просторі, оскільки сучасна дитина, перебуваючи під впливом соціальних мереж та комп'ютерних ігор не задовольняється роллю пасивного спостерігача, а прагне впливати на перебіг подій. Означені фактори актуалізують необхідність якісного переосмислення загальноприйнятої методики викладання майстерності актора в умовах дитячої театральної гуртка, розробки основних програм, навчальних планів та методичних рекомендацій, що зумовлює необхідність

проведення досліджень проблем навчання акторській майстерності, резерви якої на сучасному етапі не повністю розкриті.

Аналіз досліджень і публікацій. У результаті опрацювання та аналізу наукових джерел, монографій, наукових статей були розглянуті теоретичні праці провідних театральних педагогів, присвячені методичним підходам і принципам навчання актора; дослідження та аналітичні наукові праці, в яких особливості акторської майстерності розглянуто з педагогічних позицій; театрознавчі та мистецтвознавчі праці сучасних вітчизняних та закордонних дослідників, в яких сформульовано загальні тенденції розвитку акторської майстерності та викладено теоретико-методологічні засади її викладання в контексті специфіки діяльності дитячих театральних гуртків, а саме: О. Рассказова, Г. Загадарчук, В. Неволова, Н. Миропольської, Г. Костюшко, А. Вітченко, В. Шахрай, Г. Єскіної, Н. Слюсаренко, М. Лещенко, Л. Масол, Л. Зімакової, Н. Гусакової, М. Крипчука, І. Зайцевої, М. Татаренко, Л. Лимаренко, Л. Белименко. Аналізу змін в змісті початкової мистецької освіти в історичній динаміці на основі вивчення навчальних планів дитячих мистецьких шкіл присвячена наукова стаття Т. Колос «Трансформація початкової мистецької освіти в дитячих мистецьких школах України кінця ХХ – початку ХХІ ст.: тенденції та перспективи» [4]. Важливий матеріал у контексті дослідження методів викладання акторської майстерності міститься в наукових публікаціях закордонних дослідників: Т. Гольдштейн, Д. Янг та Б. Томпсон «Це все критично: переконання вчителів акторської майстерності щодо театральних занять» [8] та ін.

Мета роботи. Виявити особливості викладання акторської майстерності в дитячих театральних гуртках та визначити перспективні напрями удосконалення методології на сучасному етапі, розглянути специфіку системи художньо-естетичного виховання та мистецько-творчої діяльності театральних гуртків для дітей.

Виклад основного матеріалу. Сучасна педагогічна наука розглядає театральне

мистецтво як один із провідних освітніх впливів на формування особистості дитини, її світогляду, духовного потенціалу. Воно має велике виховне і пізнавальне значення для людини, оскільки дозволяє йому значно розширити свій життєвий досвід, задовольняти свої інтереси до навколишнього світу і соціуму, формує його духовний світ. У естетичному вихованні особистості мистецтву належить роль головного чинника.

Особливе місце серед інших посідає мистецтво театру. Воно зосереджує в єдине ціле засоби виразності різних мистецтв (музики, танцю, живопису, скульптури). Відомо, що формуванню цілісної творчої особистості найбільшою мірою сприяє синтез мистецтв, що дозволяє розглядати театральну діяльність дитини як найбільш природно-відповідну та цілісну систему соціальної та естетичної освіти та виховання. «Отже, у взаємодії педагогічного і художньо-творчого процесів домінантою виступає сформованість характерологічних індивідуальних особливостей та якостей суб'єктів цієї взаємодії: соціокультурного спрямування – ідеали, світогляд, інтереси, ціннісні орієнтації; рівень підготовленості – сформованість спеціальних фахових знань, практичних вмінь та навичок, досвід художньо-творчої діяльності; особливості психологічних процесів – мислення, пам'ять, воля, емоції, творчі здібності, темперамент, характер. Характер <...> це індивідуальні якості особистості, які узагальнюють найвиразніші, найбільш тісно пов'язані, а тому й найбільш виразно виявлені в різних видах художньо-творчої діяльності» [2, 18].

Отже, театр, володіючи засобами різнобічного впливу на глядача, постає як велика пізнавальна і виховна сила. Він залучає до сприйняття вистави емоції, інтелект, моральну самосвідомість людини, мобілізує її пам'ять, активізує здатність до самоаналізу, вміння узагальнювати і пов'язувати побачене на сцені з усім, що дає глядачеві його знання дійсності. Сприймаючи спектакль, глядач емоційно та морально захоплений ним. Присутній при самому процесі художньої творчості і беручи участь у цьому процесі, глядач переживає почуття персонажів разом з акторами. «Театр належить до тих видів мистецтв, чия діяльність неможлива без глядацького сприйняття, і лише за присутності глядачів, навіть невдячних, театральне дійство узаконюється як доконаний факт, а вистава матеріалізується. На відміну від літературної або кінотворчості, в театрі глядач належить до

тих, хто забезпечує процес створення та фіксації мистецького результату» [1, 42].

Це дуже важливо задля засвоєння етичних правил, оскільки головне в естетичному розвитку – як розумом зрозуміти, а й чуттєво пережити певні ситуації. Тут же засвоєння йде ще активніше, оскільки за спілкуванні «з душі в душу» ми пройдемо «загороджувальні бар'єри» свідомості, і правила засвоюються як незаперечні істини, які вимагають доказів. Крім того, театр надає і дуже сильний естетичний вплив: він виховує смак, розпалює естетичне почуття і відроджує до життя художника, що дремає в душі кожної людини.

Основи естетичного розвитку особистості закладаються з раннього віку, але провідна роль належить шкільній та позашкільній освіті, що покликані створити фундамент для подальшого вдосконалення цього процесу. Питання морально-естетичного виховання дітей ставляться до найбільш актуальних проблем сучасної педагогічної науки і практики. Пояснюється це тим, що вирішення практичних завдань створення особистості з широкими естетичними запитами, високою культурою художніх здібностей та потребою в активній творчій діяльності – це веління часу у змінних соціальних умовах, які вимагають пошуку нових підходів до гармонійного розвитку особистості, виховання естетичного смаку як показника рівня розвитку цієї особи. «Для сучасної естетики важливим є питання про специфіку теоретико-естетичного знання. Щоб усвідомити її функціональне значення, треба зрозуміти яким чином теоретико-естетичне знання може впливати на естетичне виховання та взагалі на естетичний розвиток суспільства. <...> Показовим є те, що теоретико-естетичне знання є знанням власного емоційного стану <...>, знанням самого себе. Це дійсно особливе знання, оскільки включає і засіб, і мету. Естетичний стан, естетичний досвід є <...> засобом сприйняття предмету естетики» [6, 20–21].

Синтетичність і різноманітність театрального мистецтва є ефективним засобом естетичного виховання школярів. Робота в гуртку дозволяє збагатити життєвий досвід дитини та набути навичок роботи в колективі, розширити коло його спілкування та інтересів. Використання методів індивідуального планування особистісно-орієнтованого навчання та виховання у гуртку, їх гармонійне включення до загального перебігу роботи колективу, дозволяють проводити психокорекційну дію засобами театральної педагогіки.

Навички плідного та безконфліктного спілкування в колективі за змістом спільної діяльності вимагають формування у дітей таких властивостей, як терпимість, повага до кожного члена колективу, вміння взаємодіяти з різними людьми (поступатися, домовлятися, дійти компромісного рішення). Реалізація у процесі театральної діяльності перерахованих типів спілкування призводить до позитивної динаміки розвитку кожного учасника роботи гуртка.

Постановка вистав різних авторів, історичних епох, жанрів приваблює дитину, яка бачить свій реальний внесок у результат спільної роботи, що стимулює зростання її самооцінки та творчої активності.

Вистава (як результат колективної творчої діяльності) існує для дітей, з одного боку, що беруть участь у ньому та з іншого – для глядачів, що збагачує їх та стимулює розвиток інтересу до художньої творчості, демонструє модель плідного проведення дозвілля. Дослідники зазначають, що «тут ми підійшли до одного з важливих положень, яке розкриває в принципі механізм творчої активності дітей. Суть його полягає в тому, що розвиток творчої активності – це не стільки прояв окремих здібностей, скільки розвиток їх у взаємодії. В принципі, суть творчого процесу, в якому проявляється творча активність, одна для всіх, але при цьому необхідно зуміти розкрити і розвинути потенціал творчої активності, сформувавши її у процесі діяльності. Таким оптимальним видом діяльності є, на наш погляд, театральна діяльність дітей та молоді» [5].

У процесі багаторічної роботи у дитячому театральному гуртку спостерігається особистісне зростання, зокрема:

- формується стійкий інтерес до художньої творчої діяльності, художні потреби, естетичний смак, усвідомлення власної оцінки керівником, гуртківцями, глядачами впливає на створення адекватної самооцінки, дитина розуміє необхідність змінюватися, що стимулює процеси цілеспрямованого саморозвитку. Вміння прийняти критику і самому скласти критичний відгук, аргументувати власну позицію, підтвердити її фактами – навички, які необхідні для майбутньої успішної роботи в будь-якій галузі. «Основною вдалої театральної постановки є блискуча взаємодія учасників всього дійства, координація їх дій, злагоджена спільна, творча робота. Без навичок спілкування, розвиненої емпатії та вміння відчувати партнерів по сцені неможливо уявити вдалих акторський

ансамбль. І саме ці якості є також необхідним підґрунтям для формування психології успіху у дітей, вміння працювати у великих і малих групах, встановлювати міцний соціальний зв'язок» [3].

Театральна діяльність впливає на успішність шкільного навчання (діти, маючи звичку публічних виступів, виявляють активність під час підготовки доповідей, повідомлень, рефератів; гуртківці, які ознайомилися з літературним твором доти, як його буде розглянуто під час уроків літератури, отримують перевагу у класі).

Залучення дітей у різні форми та види театральної діяльності – дієвий засіб їх інтелектуально-творчого розвитку, що сприяє розвитку інтересу до мистецтва та творчої діяльності, підвищення культури спілкування, поліпшення психологічної атмосфери, створення творчого мікроклімату стимулюючої дитини до самопізнання, саморозвитку та самореалізації у процесі навчання. «Оскільки заняття в театральних колективах чи гуртках є цілісним предметним комплексом, що включає сценічну мову, акторську майстерність, пластику, вокал тощо. проблема полягає в тому, що, по-перше, кожна із цих складових має свою специфіку в розвитку творчих здібностей, а по-друге, в кожному окремому театральному колективі є свій комплекс предметів-компонентів з різною питомою вагою. Є відмінності і в цільових установках організації діяльності театральних гуртків і колективів: одні орієнтовані виключно на сценічний результат, інші – на загальнокультурний, естетичний розвиток засобами театального мистецтва. Часто самодіяльні театральні гуртки і колективи спрямовані на додаткову освіту, що актуалізує питання про те, наскільки вони є власне дозвіллевими, а не суто освітніми» [7].

Великі можливості соціально-культурного виховання учнів у процесі діяльності театального гуртка у школі, полягають у формуванні змістовного спілкування дітей щодо діяльності, заснованої на синтезі мистецтв, що виявляється:

- у комунікації дітей у повсякденному житті;

- у сценічних взаємовідносинах персонажів образу ролі – це протилежний вид спілкування, так як тут дитина спілкується не як дитина, а як художній образ рольового матеріалу;

- у спілкуванні під час репетиційного процесу над формотворенням майбутнього сценічного твору.

Реалізація у процесі театральної діяльності перерахованих типів спілкування призводить до позитивної динаміки розвитку кожного учасника роботи гуртка, оскільки він бачить свій реальний внесок у результат спільної роботи, що стимулює зростання його самооцінки та творчої активності.

У процесі багаторічної роботи театального гуртка у колективі проявляється особистісний розвиток учнів, а саме: формується стійкий інтерес до мистецької творчої діяльності, мистецькі потреби, естетичний смак; усвідомлення дитиною оцінки його діяльності керівником, гуртківцями, глядачами впливає створення адекватної самооцінки, вміння прийняти критику і самому скласти критичний відгук, аргументувати власну позицію.

Нинішнє покоління в сучасних умовах орієнтується більше на свій розум, ніж на почуття, цей аспект відбивається у виборі майбутньої професії або майбутнє сімейне життя розглядають з позиції розрахунку, ставлення розважливості виражається до однолітків під час навчання тощо. Отже, розвиток емоційних переживань учнів, одна із головних критеріїв на цьому етапі. Реалізації цієї мети за допомогою театального гуртка відводиться головна роль.

До основних завдань дитячого театального гуртка можна віднести:

- створення педагогічних умов для виховання та творчої самореалізації школяра, що володіє словом, що вміє чути та розуміти партнера у взаємодії;

- ознайомлення з історією та становленням театального мистецтва, через розвиток пізнавальних інтересів школярів;

- виховання пізнавальних процесів (пам'ять, увага, мислення, уява та ін.);

- вдосконалення ігрових умінь та творчої самостійності школярів через театральну постановку різноманітних сюжетів;

- навчання школярів мовної культури, прийомів роботи з текстами постановки, вмінню елементарного їх аналізу та ін.

Організація дитячого театального гуртка може бути реалізована як в установах додаткової освіти, так і у школах, ліцеях, гімназіях, тобто у загальноосвітніх організаціях.

Наукова новизна полягає в проведеному комплексному дослідженні особливостей викладання акторської майстерності в дитячих театральних гуртках на сучасному етапі, досліджено особливості реалізації провідного теоретико-практичного досвіду навчання

актора в контексті особливостей діяльності театального гуртка для дітей.

Висновки. Найважливішою метою сучасної освіти та одним із пріоритетних завдань суспільства та держави є виховання морального, відповідального, ініціативного та компетентного громадянина. У державному освітньому стандарті загальної освіти процес освіти розуміється як процес засвоєння системи знань, умінь і компетенцій, складових інструментальну основу навчальної діяльності учня, а й як процес розвитку особистості, прийняття духовно-моральних, соціальних, сімейних та інших цінностей. Держава та суспільство ставлять перед педагогами такі завдання: створення системи виховних заходів, що дозволяють учню освоювати і практично використовувати отримані знання; формування цілісного освітнього середовища, що включає урочну, позаурочну та позашкільну діяльність та враховує історико-культурну, етнічну та регіональну специфіку; формування активної діяльничої позиції; вибудовування соціального партнерства школи із сім'єю. Театральне мистецтво, як і інші види мистецтва, є формою суспільної свідомості. Історично його розвиток невіддільний від розвитку суспільства, від культури загалом.

В даний час в Україні діє велика кількість театральних спільнот. Дані колективи займаються художньо-естетичним вихованням підростаючого покоління поза загальноосвітньої школи, такі театральні гуртки організовані у Будинках дитячої та юнацької творчості, молодіжних театрах, Будинках культури, театально-фольклорних колективах та ін. В Україні сучасна театральна педагогіка і творча практика спираються на сценічну теорію, методи, артистичну техніку, розроблену провідними зарубіжними та вітчизняними театральними діячами ХХ століття.

Література

1. Веселовська Г. І. Театр як комунікативна система. *Сценічне мистецтво у світовому культурному просторі ХХІ століття* : матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу, докторантів, аспірантів і магістрантів. Київ : КНУКіМ, 2019. С. 42–45.

2. Гусакова Н. М. Театральна педагогіка: підготовка нової генерації творчих кадрів в системі вищої освіти. *Сценічне мистецтво: досвід, освіта, майстерність* : монографія. Київ : Київський національний університет культури і мистецтв, 2021. С. 9–30.

3. Коваль Н. А. Розвиток творчих здібностей учнів засобами театрального мистецтва. URL: <https://naurok.com.ua/stattya-rozvitok-tvorchih-zdibnostey-uchniv-zasobami-teatralnogo-mistectva-243225.html> (дата звернення: травень 2023).

4. Колос Т. М. Трансформація початкової мистецької освіти в дитячих мистецьких школах України кінця XX – початку XXI ст.: тенденції та перспективи. *Культура України. Мистецтвознавство*. 2015. Випуск 50. С. 178–190.

5. Костюшко Г. О. Українські народні театралізовані дійства як ефективний механізм формування творчої активності дітей і молоді. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/7241/Kostyushko.pdf;jsessionid=E826A65AA07920485173ECF46992DB71?sequence=1> (дата звернення: травень 2023).

6. Кундеревич О. В. Сучасне розуміння взаємодії філософії і мистецтва. Сценічне мистецтво: творчі надбання та інноваційні процеси: матеріали II Всеукраїнської наукової конференції професорсько-викладацького складу, докторантів, аспірантів та магістрантів. Київ : Видавничий центр КНУКіМ, 2020. С.19-22.

7. Татаренко М. Г. Розвиток творчих здібностей молодших школярів засобами театрального мистецтва в умовах дозвілля: автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.06 : Київ, 2006. с. 23.

8. Goldstein T. R., Young D. L., Thompson B. N. It's All Critical: Acting Teachers' Beliefs About Theater Classes // *Front. Psychol.* Issue 11. pp. 775. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.00775>.

References

1. Veselovska, G. I. (2019). Theatre as a communicative system. Stage art in the world cultural space of the 21st century: materials of the 1st All-Ukrainian scientific and practical conference of professors and teaching staff, doctoral students, postgraduates and master's students. Kyiv: KNUKiM Publishing Center. P. 42-45. [in Ukrainian]

2. Husakova, N. M. (2021). Theatrical pedagogy: training of a new generation of creative personnel in the system of higher education. Stage art: experience, education, skill: a monograph. Kyiv: Kyiv National University of Culture and Arts. С. 9-30. [in Ukrainian]

3. Koval, N. A. (2023). Development of students' creative abilities by means of theatrical art. URL: <https://naurok.com.ua/stattya-rozvitok-tvorchih-zdibnostey-uchniv-zasobami-teatralnogo-mistectva-243225.html> (access date: May 17, 2023). [in Ukrainian]

4. Kolos, T. M. (2015). Transformation of primary art education in children's art schools of Ukraine at the end of the 20th - beginning of the 21st century: trends and perspectives. *Culture of Ukraine. Series: Art history.* Issue 50. P. 178–190. [in Ukrainian]

5. Kostyushko, G. O. (2023). Ukrainian folk theatrical performances as an effective mechanism for the formation of creative activity of children and youth. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/7241/Kostyushko.pdf;jsessionid=E826A65AA07920485173ECF46992DB71?sequence=1> (access date: May 17, 2023). [in Ukrainian]

6. Kunderevich, O. V. (2020). Modern understanding of the interaction of philosophy and art. Performing arts: creative assets and innovative processes: materials of the 2nd All-Ukrainian scientific conference of professors and teaching staff, doctoral students, graduate students and master's students. Kyiv: KNUKiM Publishing Center. P. 19-22. [in Ukrainian]

7. Tatarenko, M. G. (2006). Development of creative abilities of younger schoolchildren by means of theatrical art in leisure time: autoref. thesis candidate ped. sciences: 13.00.06: Kyiv. P. 23. [in Ukrainian]

8. Goldstein, T. R., Young, D. L., Thompson, B. N. It's All Critical: Acting Teachers' Beliefs About Theater Classes. *Front. Psychol.* Issue 11. pp. 775. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.00775>.

*Стаття надійшла до редакції 03.04.2023
Отримано після доопрацювання 04.05.2023
Прийнято до друку 12.05.2023*